

Zachowania konsumentów

Pierwsza na rynku kompleksowa publikacja na temat wpływu procesów globalizacyjnych na zachowania konsumentów. Jest wynikiem współpracy naukowców i praktyków z wiodących polskich ośrodków naukowych: Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Akademii Leona Koźmińskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Uniwersytetu Łódzkiego, a także Uniwersytetu Warszawskiego.

Przedmiotem zainteresowań autorów jest konsument, jego decyzje i działanie w warunkach rozwoju nowych technologii, szerokiego dostępu do internetu, kryzysów, a także ekspansji przedsiębiorstw na rynki zagraniczne. Głębokiej analizie poddane zostały najnowsze tendencje w zachowaniach konsumentów pod wpływem zmieniającego się otoczenia oraz zachodzących w nich procesów.

W książce zaprezentowano zmiany, jakie zachodzą w konsumentach podczas podejmowania przez nich decyzji zakupowych. Modyfikacje te są spowodowane zarówno użytkowaniem mediów społecznościowych, usług mobilnych, zmianą w stylu życia, jak i działaniami przedsiębiorstw. Wskazano współczesne problemy oraz przedstawiono specyfikę segmentów konsumentów charakteryzujących rynki rozwinięte.

Monografia stanowi bogate źródło wiedzy dla studentów ekonomii, socjologii, marketingu oraz nauk o zarządzaniu. Adresowana jest również do naukowców, badaczy i praktyków.

Spis treści

Wstęp	9
1. Konsument oraz proces decyzyjny w warunkach globalizacji (<i>Agata Linkiewicz, Małgorzata Bartosik-Purgat</i>)	13
1.1. Konsument, zachowanie konsumenta – ujęcie definicyjne	15
1.2. Konsument w świetle zmian w otoczeniu	18
1.3. Zmiany w procesie decyzyjnym konsumenta	21
2. Trendy w zachowaniach konsumentów (<i>Urszula Grzega, Ewa Kieźel</i>)	29
2.1. Trendy globalne w otoczeniu konsumenta	31
2.2. Innowacje społeczne w konsumpcji (potrzebą XXI wieku)	36
2.3. Konsumpcjonizm a dekonsumpcja i ekokonsumpcja	41
2.4. Inne trendy w zachowaniach współczesnych konsumentów	

– wybrane przykłady	47
3. Etnocentryzm i Efekt Kraju Pochodzenia w zachowaniach konsumentów i przedsiębiorstw (<i>Małgorzata Bartosik-Purgat, Katarzyna Wysocka</i>)	53
3.1. Postawy etnocentryczne w zachowaniach konsumentów	55
3.2. Efekt Kraju Pochodzenia a zachowania konsumentów	62
3.3. Czynniki określające kraj pochodzenia produktów	65
3.4. Identyfikacja pochodzenia produktu w działaniach marketingowych przedsiębiorstw	68
3.4.1. Identyfikacja kraju pochodzenia w strategii produktu – marka, opakowanie	69
3.4.1.1. Korzystne/niekorzystne dopasowanie – marka	69
3.4.1.2. Korzystne/niekorzystne dopasowanie – opakowanie	73
3.4.2. Identyfikacja kraju pochodzenia w strategii promocji – kampanie reklamowe	74
3.5. Efekt Kraju Pochodzenia Marki efektem hybrydyzacji produktowej	76
4. Wiedza o konsumentach z perspektywy ekonomii behawioralnej (<i>Henryk Mruk, Agnieszka Jankowiak-Kaczmarek</i>)	79
4.1. Zmiany w otoczeniu i metodyce badań	81
4.2. Racjonalne a emocjonalne przesłanki zachowań	85
4.3. Wiedza o procesach decyzyjnych konsumenta	88
4.4. Emocjonalne przesłanki wyborów konsumenta	91
4.5. Nowa wiedza wsparciem dla wspólnego dobra	94
5. E-commerce a zachowania konsumentów (<i>Bogdan Gregor, Beata Gotwald-Feja, Anna Łaszkiwicz</i>)	99
5.1. Rozwój e-commerce w Polsce i na świecie na tle ekspansji internetu	102

5.2. E-konsument – jego profil i zachowania rynkowe	108
5.3. Od e-commerce do mobile i social commerce	116
5.4. Omniconmerce – odpowiedź na nowy profil konsumenta hybrydowego	119
6. Media społecznościowe w zachowaniach konsumentów (<i>Marcin Awdziej, Jolanta Tkaczyk</i>)	127
6.1. Istota i rodzaje mediów społecznościowych	129
6.2. Uwarunkowania korzystania z mediów społecznościowych przez konsumentów	132
6.3. Motywacje do korzystania z mediów społecznościowych	134
6.4. Model zachowań nabywców w mediach społecznościowych – AISAS . . .	137
6.5. Rodzaje aktywności konsumentów w mediach społecznościowych	138
6.6. E-WOM jako szczególny obszar zastosowania mediów społecznościowych w zachowaniach konsumentów	142
7. Zachowania konsumentów w obliczu kryzysu (<i>Tomasz Zalega</i>)	147
7.1. Kryzys gospodarczy	150
7.1.1. Kryzys gospodarczy – podstawowe pojęcia	150
7.1.2. Przyczyny kryzysu gospodarczego lat 2008–2011	151
7.1.3. Skutki kryzysu gospodarczego dla gospodarki światowej	153
7.2. Sytuacja dochodowa i zmiany w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych w świetle kryzysu gospodarczego lat 2008–2011	156
7.3. Zmiany w zachowaniach konsumentów w okresie kryzysu gospodarczego lat 2008–2011	159
8. Seniorzy i single jako przykłady segmentów konsumentów charakterystycznych dla współczesnych społeczeństw	

<i>(Julita Czernecka, Tomasz Zalega)</i>	171
8.1. Zachowania konsumenckie seniorów	174
8.1.1. Pojęcie osoby starszej	174
8.1.2. Styl życia seniorów	175
8.1.3. Styl życia a zachowania konsumenckie seniorów	177
8.1.4. Wybrane alternatywne trendy konsumenckie a zachowania konsumenckie seniorów	178
8.1.4.1. Wirtualizacja konsumpcji jako wyznacznik zachowań konsumenckich seniorów	179
8.1.4.2. Domocentryzm a zachowania konsumenckie seniorów	180
8.1.4.3. Sprytny zakup a zachowania konsumenckie seniorów	182
8.1.4.4. Świadoma konsumpcja a zachowania konsumenckie badanych seniorów	183
8.1.4.5. Konsumpcja współpracująca a zachowania nabywcy seniorów	184
8.1.4.6. Etnocentryzm konsumencki a zachowania konsumenckie seniorów	185
8.2. Zachowania konsumenckie singli	187
8.2.1. Definicja pojęcia singiel	187
8.2.2. Styl życia singli	189
8.2.3. Charakterystyka singli jako konsumentów	193
9. Znaczenie i rozwój usług a zachowania współczesnego konsumenta <i>(Jadwiga Barbeka, Agata Niemczyk)</i>	197

9.1. Rola usług w kształtowaniu zachowań konsumentów	199
9.2. Konsument na rynku usług kulturalnych	203
9.3. Konsumpcja usług turystycznych w Polsce i na świecie	212
9.4. Usługi na rynku sportowym a zachowania konsumentów	218
SPIS TREŚCI	
10. Segmentacja rynku – analiza krytyczna (<i>Anna Olejniczuk-Merta,</i> <i>Lechosław Garbarski</i>)	225
10.1. Segmentacja rynku jako podstawa działań marketingowych	227
10.2. Zmiany w zachowaniu konsumentów na rynku oraz ich uwarunkowania	230
10.3. Segmentacja tradycyjna i jej niedoskonałości	236
10.4. Segmentacja rynku bazująca na wartościach	241
10.5. Inne źródła informacji o konsumentach i ich zachowaniu	244
Zamiast zakończenia – inne obszary i kierunki badań nad zachowaniem konsumentów (<i>Małgorzata Bartosik-Purgat, Henryk Mruk</i>)	247
Bibliografia	255
Spis tabel	280
Spis rysunków	281